

การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพเลี้ยงโค

★ บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

★ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

สมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ❶ ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ❷ ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้น

วิธีลงรายรับ

- ❸ ช่อง “ รายรับ ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพ และรายรับอื่นๆ
- (1) “ ประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพ
เช่น ขายโค และขายมูลโค
 - (2) “ รายรับอื่นๆ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ
เช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์/
ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “ รวมรายรับ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (1) และ (2)

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2) (3)
		ประกอบอาชีพ (1)	รายรับอื่นๆ (2)	
① ลงวัน เดือน ปี	② ลงรายการ		③ ลงรายรับ	

วิธีลงรายจ่าย

- ④** ช่อง “รายจ่าย” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพ และรายจ่ายในครัวเรือน
รายจ่ายประกอบอาชีพ

(4) “ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าอาหาร ค่าวัสดุสิ้นเปลือง ค่าขนส่ง ค่าซ่อมแซมรถ
ค่าขนส่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

(5) “ซื้อสินทรัพย์ถาวร” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้
หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ
เช่น สร้างคอกสัตว์ เป็นต้น

รายจ่ายในครัวเรือน

(6) – (14) เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูก ผากเงิน ชำระคืนเงินกู้ อื่นๆ เป็นต้น

(15) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (4) ถึง (14)

แบบฟอร์ม

[illegible]

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงโค มีรายการรับ – จ่ายเงิน ดังนี้

วันที่ 1 สิงหาคม 2551	กู้เงินมา	30,000	บาท
	ซื้อโคแม่พันธุ์ 2 ตัว	20,000	บาท
	ซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้า	100	บาท
	จ่ายค่าขนส่งโค	200	บาท
วันที่ 6 สิงหาคม 2551	จ่ายค่าไฟฟ้า	80	บาท
	จ่ายค่าน้ำประปา	20	บาท
	จ่ายค่าน้ำมันรถ	100	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	200	บาท
วันที่ 15 สิงหาคม 2551	จ่ายค่าของใช้	300	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	500	บาท
วันที่ 24 สิงหาคม 2551	รับเงินค่าจ้างซ่อมบ้าน	1,000	บาท
	ให้เงินลูกใช้	200	บาท
วันที่ 30 สิงหาคม 2551	จ่ายค่าอาหาร	300	บาท
	ฝากสหกรณ์	4,000	บาท

วิธีรวมเงินในแต่ละเดือน

ทุกวันสิ้นเดือนให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับ และจำนวนเงินที่จ่ายไปในแต่ละเดือน

เขียนยอดรวมจำนวนเงินแต่ละช่อง ไว้ในบรรทัด “รวมเดือน.....” และระบุชื่อเดือนไว้ด้วย
เทียบยอดรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน ก็จะทำให้ทราบว่า มีรายรับมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย

การลงรายรับ - รายจ่าย และการรวมเงินแต่ละช่อง ทุกช่องของเดือนสิงหาคม 2551

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)	
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่น ๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน										
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่น ๆ		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
1 ส.ค. 51	กู้เงินมา		30,000	30,000													
	ซื้อโคแม่พันธุ์ 2 ตัว				20,000											20,000	
	ซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้า				100											100	
	จ่ายค่าขนส่งโค				200											200	
6 ส.ค. 51	จ่ายค่าไฟฟ้า								80							80	
	จ่ายค่าน้ำประปา								20							20	
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									100						100	
	จ่ายค่าอาหาร						200									200	
15 ส.ค. 51	จ่ายค่าของใช้							300								300	
	จ่ายค่าอาหาร						500									500	
24 ส.ค. 51	รับเงินค่าจ้างซ่อมบ้าน		1,000	1,000													
	ให้เงินลูกใช้										200					200	
30 ส.ค. 51	จ่ายค่าอาหาร						300									300	
	ฝากสหกรณ์											4,000				4,000	
	รวมเดือนสิงหาคม		31,000	31,000	20,300		1,000	300	100	100	200	4,000				26,000	

↑ ↓ **5** ↓ ↓

เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ 31,000 บาท หัก รวมรายจ่าย 26,000 บาท เงินสดคงเหลือยกไปเดือนหน้า 5,000 บาท
 รายรับ(สูง)/ต่ำ กว่ารายจ่าย เท่ากับ 5,000 บาท (รวมรายรับหักด้วยรายจ่าย)

จากตัวอย่าง เดือนสิงหาคม 2551

ไม่มีรายรับจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค มีรายรับอื่นๆ 31,000 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 31,000 บาท

มีรายจ่ายประกอบอาชีพเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ 20,300 บาท ไม่มีการซื้อสินทรัพย์ถาวร

และมีรายจ่ายในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 1,000 บาท ค่าของใช้ 300 บาท ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า 100 บาท

ค่าน้ำมันรถ 100 บาท ให้เงินลูก 200 บาท และฝากเงิน 4,000 บาท รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 26,000 บาท

ดังนั้น รายรับ สูงกว่า รายจ่าย 5,000 บาท $(31,000 - 26,000)$

สมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีการลงต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ① ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ② ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงรายได้

- ③ ⑤ ⑦ ⑨ ช่อง “ รายได้ ” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ⑥ ⑧ ⑩ ช่อง “ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพที่ทำ
- ⑪ ช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อ หรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้หลายปี และมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น สร้างคอกเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

แบบฟอร์ม

ต้นทุนประกอบอาชีพ

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

การบันทึกต้นทุนประกอบอาชีพเลี้ยงโค

โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงโคแม่พันธุ์ด้วยวิธีธรรมชาติ จึงไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อหัวอาหาร รำข้าว และเกลือแร่เพื่อเลี้ยงโค แต่อาจมีค่าใช้จ่ายในการซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้ามาปลูกเพื่อเลี้ยงโค นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะเข้ามาให้วัคซีนและยา รวมทั้งตรวจสอบสุขภาพโคของเกษตรกรโดยไม่คิดค่าบริการปีละ 2 ครั้ง สำหรับการผสมพันธุ์โคแม่พันธุ์เกษตรกรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายครั้งละ 300 – 500 บาท หากแม่โคติดลูกจะตั้งท้องประมาณ 9 – 10 เดือน และเกษตรกรจะเลี้ยงลูกโคจนอายุ 1 ปีขึ้นไปจึงจะสามารถขายได้ แต่หากแม่โคเป็นหมันเกษตรกรจะขายแม่โคทิ้งซึ่งเกษตรกรอาจซื้อโคแม่พันธุ์ตัวใหม่มาเลี้ยงแทนหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงโค มีรายการรับ - จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่	1	สิงหาคม	2551	ซื้อโคแม่พันธุ์ 2 ตัว	20,000	บาท
				ซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้า	100	บาท
				จ่ายค่าขนส่งโค	200	บาท
วันที่	12	ตุลาคม	2551	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 2 ตัว	1,000	บาท
วันที่	2	พฤศจิกายน	2551	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว	500	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2551	คิดค่าแรงงานตนเอง	400	บาท
วันที่	10	มกราคม	2552	ขายโคแม่พันธุ์ 1 ตัว (เป็นหมัน)	9,000	บาท
วันที่	2	สิงหาคม	2552	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	1,500	บาท
วันที่	20	ตุลาคม	2552	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว	500	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2552	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่	1	สิงหาคม	2553	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	1,200	บาท
วันที่	5	ตุลาคม	2553	ขายลูกโค 1 ตัว	7,500	บาท
วันที่	30	กันยายน	2553	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว	500	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2553	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท

วันที่	2	สิงหาคม	2554	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	900	บาท
วันที่	10	ตุลาคม	2554	ขายลูกโค 1 ตัว	7,500	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2554	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่	2	สิงหาคม	2555	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	700	บาท
วันที่	25	ตุลาคม	2555	ขายลูกโค 1 ตัว	7,000	บาท
				ขายโคแม่พันธุ์	9,500	บาท
วันที่	31	ธันวาคม	2555	คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพเลี้ยงโค		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1 ส.ค. 51	ซื้อโคแม่พันธุ์ 2 ตัว		20,000							
	ซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้า		100							
	จ่ายค่าขนส่งโค		200							
12 ต.ค. 51	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 2 ตัว		1,000							
2 พ.ย. 51	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว		500							
31 ธ.ค. 51	คิดค่าแรงงานตนเอง		400							
10 ม.ค. 52	ขายโคแม่พันธุ์ 1 ตัว	9,000								
2 ส.ค. 52	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		1,500							
20 ต.ค. 52	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว		500							
31 ธ.ค. 52	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
1 ส.ค. 53	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		1,200							
5 ต.ค. 53	ขายลูกโค 1 ตัว	7,500								
30 ก.ย. 53	จ่ายค่าผสมพันธุ์โค 1 ตัว		500							
31 ธ.ค. 53	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
2 ส.ค. 54	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		900							
10 ต.ค. 54	ขายลูกโค 1 ตัว	7,500								
31 ธ.ค. 54	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
2 ส.ค. 55	จ่ายดอกเบี้ยเงินกู้		700							
25 ต.ค. 55	ขายลูกโค 1 ตัว	7,000								
	ขายโคแม่พันธุ์	9,500								
31 ธ.ค. 55	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
	รวม	40,500	31,500							

วิธีการคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค ให้นำยอดรวมรายได้ เปรียบเทียบกับยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้

รายได้

- ขายโคบาท
- ขายมูลโคบาท
-บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ซื้อโคแม่พันธุ์บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์หญ้าบาท
- ค่าอาหารโคบาท
- ค่าวัคซีนและยาบาท
- ค่าผสมพันธุ์โคบาท
- ค่าขนส่งบาท
-บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท
- คิดค่าแรงงานตนเองบาท

.....บาท

หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ

.....บาท

กำไร (ขาดทุน) จากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค

.....บาท

.....บาท

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค ได้ดังนี้

รายได้		
- ขายโคแม่พันธุ์ 2 ตัว		18,500 บาท
- ขายลูกโค 3 ตัว		<u>22,000 บาท</u>
		40,500 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ซื้อโคแม่พันธุ์ 2 ตัว	20,000 บาท	
- ค่าเมล็ดพันธุ์หญ้า	100 บาท	
- ค่าขนส่งโค	200 บาท	
- ค่าผสมพันธุ์โค	2,500 บาท	
- ดอกเบี้ยเงินกู้	4,300 บาท	
- คิดค่าแรงงานตนเอง	<u>4,400 บาท</u>	<u>31,500 บาท</u>
กำไรจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโค		<u>9,000 บาท</u>

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการเลี้ยงโค 9,000 บาท และสามารถหากำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพเลี้ยงโคได้โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

.....